Runda 1, juni 2022

D1 Byta jobb

I par, 5 min

Er uppgift

Läs kortet. **Ringa in** er väg på räknebladet och **skriv** en mening. **Vänd** först när läraren säger till.

Det här har hänt

Yusuf är snickare och har jobbat i sju år på en stor firma som bygger bostäder. Hanna är undersköterska på 80 procent. De har sparat 200 000 kr och vill köpa eget. Priserna rusar, men lönerna ökar bara med knappt 3 procent i år. En mindre firma, som renoverar skolor åt kommunen, erbjuder honom 1 000 kr mer efter skatt *(exempel)*. Hans chef har sagt nej till högre lön.

Kontot när ni väljer

Startkontot + cirka 114 000 kr, det som kommer in i år.

Faktakort: reallön

Vad är det? Reallön är vad lönen räcker till när priserna är inräknade. Stiger priserna mer än lönen faller reallönen. 2022 föll den med cirka 5 procent.

Varför händer det? Lönerna bestäms ofta i avtal för längre tid, så de hinner inte med när priserna plötsligt stiger.

Vad betyder det i kronor? 1 000 kr mer i månaden är 12 000 kr om året. Men vid uppsägning på grund av arbetsbrist går längre anställningstid före kortare, *sist in, först ut*. Den som byter börjar om från noll.

Ni tar ställning till: är 12 000 kr mer om året värt att börja om på en mindre firma?

Väg 1: Stanna

Samma lön. Sju års anställningstid. Stor firma med fulla orderböcker.

Väg 2: Byt

1 000 kr mer i månaden från i sommar. Noll års anställningstid. Liten firma.

Det vet ni inte: hur det går för byggbranschen. Hur det går för firman.
Svara på räknebladet. *Vi valde … eftersom …* Använd ordet **reallön** eller **köpkraft**.

Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.
didaktikstudion.se/hushallets-pengar

Runda 1, baksidan

D1 Året 2022

Räkna med raderna för 2022 och räntan för **sparkonto**, på 200 000 kr. Räntan står på tavlan. Plussa räntan på Kvar.

I par, 5 min

Er uppgift

Räkna året

1. **Räkna** räntan, Kvar och kontot på räknebladet.
2. **Kontrollera** mot kontona här under.
3. **Dra** minst en pil på kretsloppet.

Kronor i månaden 2022

Inkomst efter skatt, med stöd	40 600
Boende	10 200
Mat	5 700
Övrigt	15 200
Kvar före räntan	9 500
Sparat, räntan räknas på	200 000

Val och händelser

Ni bytte	+6 000

Kontot ska nu vara ett av

320 000, 314 000

Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.
didaktikstudion.se/hushallets-pengar

Runda 2, januari 2023

D2 Fond eller sparkonto

I par, 5 min

Er uppgift

Läs kortet. **Ringa in** er väg på räknebladet och **skriv** en mening. **Vänd** först när läraren säger till.

Det här har hänt

Paret tänker köpa bostad om ett år, och behöver då cirka 420 000 kr direkt. Det har de nästan. 200 000 kr ligger på sparkontot, med 0,9 procents ränta. Priserna steg med 10,2 procent förra året. Pengarna köper alltså mindre för varje månad. Börsen föll med en fjärdedel 2022, och en indexfond är billig just nu, om den går upp igen.

Kontot när ni väljer

Kontot från förra året.

Faktakort: sparande och risk

Vad är det? På ett sparkonto får du ränta och kan inte förlora pengarna. En indexfond äger små delar av många företag. Det kallas riskspridning. Fonden kan gå både upp och ned.

Varför händer det? Sparräntan har stigit, men mycket mindre än priserna. Då krymper köpkraften på kontot, fast siffran växer.

Vad betyder det i kronor? 200 000 kr på sparkontot ett år: cirka 1 300 kr i ränta efter skatt. Med samma inflation som i fjol tappar köpkraften cirka 20 000 kr. Ett år till som 2022 på börsen: fonden tappar 50 000 kr.

Ni tar ställning till: lägger ni 200 000 kr i en fond, ett år före köpet?

Väg 1: Sparkonto

Summan är säker. Köpkraften krymper.

Väg 2: Indexfond i ett år

Går fonden upp har ni en buffert efter köpet. Går den ned får ni skjuta upp köpet.

Det vet ni inte: hur börsen går.
Svara på räknebladet. *Vi valde … eftersom …* Använd ordet **köpkraft** eller **riskspridning**.

Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.
didaktikstudion.se/hushallets-pengar

Runda 2, baksidan

D2 Året 2023

Räkna med raderna för 2023, räntan på 200 000 kr. Räntan står på tavlan.

I par, 5 min

Er uppgift

Räkna året

1. **Räkna** räntan, Kvar och kontot på räknebladet.
2. **Kontrollera** mot kontona här under.
3. **Dra** minst en pil på kretsloppet.

Kronor i månaden 2023

Inkomst efter skatt, med stöd	42 100
Boende	10 600
Mat	6 400
Övrigt	16 100
Kvar före räntan	9 000
Sparat, räntan räknas på	200 000

Val och händelser

Ni bytte jobb	+12 000
Fonden: börsindexet steg cirka 13 procent. Det är 26 000 kr minus sparräntan ni har räknat. Skatt och utdelning är inte med	+23 600

Kontot ska nu vara ett av

466 000, 448 000, 442 400, 424 400

Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.
didaktikstudion.se/hushallets-pengar

Runda 3, januari 2024

D3 Köpa eller vänta

I par, 5 min

Er uppgift

Läs kortet. **Ringa in** er väg på räknebladet och **skriv** en mening. **Vänd** först när läraren säger till.

Det här har hänt

Villapriserna har fallit 12,8 procent från toppen. Ett radhus paret tycker om kostar 2 300 000 kr *(exempel)*. Banken säger ja, för båda har jobb. Men räntan är 4 procent, byggfirmor går i konkurs och ingen vet vems jobb som är nästa.

Kontot när ni väljer

Köpet kostar 419 000 kr direkt. Kontantinsats 345 000 kr, 15 procent, och lagfart och pantbrev 74 000 kr *(exempel)*. Räkna: hur mycket har ni kvar efter köpet?

Faktakort: kontantinsats och buffert

Vad är det? Kontantinsatsen är den del du betalar själv. Banken lånar ut resten, och du amorterar, alltså betalar av lånet.

Varför händer det? Bostadspriserna föll när räntan steg, eftersom samma lön räcker till ett mindre lån.

Vad betyder det i kronor? Lånet blir 1 955 000 kr. Ni amorterar 39 000 kr om året och betalar drift 6 000 kr i månaden *(exempel)*. Hyran försvinner.

Ni tar ställning till: köper ni nu med nästan tomt konto, eller väntar ni med bufferten kvar?

Väg 1: Köp nu

Ni äger ert hem från i vår. Kontot är nästan tomt, och ingen av er vet hur säkert jobbet är.

Väg 2: Vänta

Hyresrätten och bufferten är kvar. Ni betalar hyra vidare, och stiger priset behövs mer pengar. Ni köper i december 2025.

Det vet ni inte: om priserna fortsätter ned. Vad räntan blir. Om jobben är kvar. **Målet:** eget hem och minst 170 000 kr på kontot 2025. Det vill ni ha innan ni får barn.
Svara på räknebladet. *Vi valde … eftersom …* Använd ordet **buffert** eller **kontantinsats**.

Didaktikstudion
Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.
didaktikstudion.se/hushallets-pengar

Runda 3, baksidan

D3 Året 2024

Räkna med raderna för 2024, räntan på 200 000 kr. Räntan står på tavlan.

I par, 5 min

Er uppgift

Räkna året

1. **Räkna** räntan, Kvar och kontot på räknebladet.
2. **Kontrollera** mot kontona här under.
3. **Dra** minst en pil på kretsloppet.

Kronor i månaden 2024

Inkomst efter skatt, med stöd	43 800
Boende	11 100
Mat	6 500
Övrigt	16 400
Kvar före räntan	9 800
Sparat, räntan räknas på	200 000

Val och händelser

Ni stannade: bostadsbyggandet har rasat med en fjärdedel, och firman går i konkurs i mars. Anställningstiden hjälper inte när hela firman försvinner. I spelet räknar vi sex månader med a-kassa	−44 000
Ni bytte jobb: kommunen fortsätter renovera, den lilla firman klarar sig	+12 000
Ni köpte: det är köpet och årets skillnad mot hyran	−459 200

Kontot ska nu vara ett av

598 000, 574 400, 524 000, 500 400, 138 800, 115 200, 64 800, 41 200

Didaktikstudion
Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.
didaktikstudion.se/hushallets-pengar

Slutkortet

D Året 2025

Räkna med raderna för 2025, räntan på 200 000 kr. Räntan står på tavlan.

I par, 3 min

Er uppgift

Sista året

1. **Räkna** 2025.
2. **Skriv** kontot på räknebladet.
3. **Ringa in:** Höll golvet? Nådde ni målet?

Kronor i månaden 2025

Inkomst efter skatt, med stöd	45 400
Boende	11 600
Mat	6 800
Övrigt	16 800
Kvar före räntan	10 200
Sparat, räntan räknas på	200 000

Val och händelser

Ni bytte jobb	+12 000
Ni köpte	−11 400
Ni väntade: radhuset har blivit dyrare och kostar nu 2 355 000 kr. Köpet tar 551 000 kr från kontot	−551 000

Kontot ska nu vara ett av

263 000, 239 400, 182 600, 177 000, 159 000, 153 400, 96 600, 73 000

Målet

Eget hem, och minst 170 000 kr på kontot, utan att ha gått under golvet.

Didaktikstudion
Fri att använda, dela och anpassa i undervisning. CC BY-NC-SA 4.0.
didaktikstudion.se/hushallets-pengar